

Interpelace ve věci Nečinnost orgánů ochrany veřejného zdraví Křižanov

vloženo: 12.4.2018, 18.20

Poslanecká sněmovna 12.4.2018 - Ústní interpelace Víta Kaňkovského na ministra zdravotnictví Adama Vojtěcha ve věci: Nečinnost orgánů ochrany veřejného zdraví Křižanov

Poslanec Vít Kaňkovský: Dobré odpoledne. Vážený pane ministře, v dubnu 2016 proběhl rozsáhlý zátah celní protidrogové jednotky a dalších orgánů v městysu Křižanově, kde byla odhalena jedna z největších varen pervitinu za poslední roky. Křižanovu po odvezení několika tun chemikálií zbyl obrovský ekologický a hygienický problém a tím je zamořený objekt samotné varny a okolních objektů v centru městyse. Velkým problémem je zejména zdravotní středisko v nejbližším okolí, ale také kontaminovaná půda a spodní vody v okolí. Hned na

počátku tohoto případu oslovila samospráva Křižanova všechny kompetentní orgány včetně České inspekce životního prostředí, ale také orgány ochrany veřejného zdraví včetně Ministerstva zdravotnictví.

Tyto orgány však od počátku zdůrazňovaly, že pro podobné situace nemají zákonný či podzákonný předpis, který by je opravňoval ke konkrétním opatřením. Nakonec alespoň Česká inspekce životního prostředí ke konkrétním krokům přistoupila a výsledkem je dotace z Operačního programu životního prostředí pro zpracování analýzy rizik, která by následně měla pomoci získat Křižanovu finanční prostředky na sanační práce. Jen podotýkám, že odhad na sanační práce činí několik desítek miliónů korun.

Pokud se týká orgánu ochrany veřejného zdraví - a je mi líto, že to musím konstatovat, tak tam se Křižanovští větší podpory nedočkali. Už v samém zárodku tohoto problému jsem zde zorganizoval jednání za účasti samosprávy Křižanova s hlavní hygieničkou České republiky. Výsledkem bylo ale pouze konstatování, že orgány ochrany veřejného zdraví nedisponují legislativními či jinými nástroji k řešení podobných problémů. Nicméně paní náměstkyně slíbila, že pro systémové řešení tohoto problému vytvoří pracovní skupinu, která bude hledat cestu, jak podobně postiženým obcím pomoci. Bohužel zatím dosud o žádném výstupu nevím a jak je nám všem známo, tak každý rok je odhaleno v České republice několik varen pervitinu. (Předsedající upozorňuje na čas.) Takže moje otázka: Pane ministře, připravila už sekce hlavní hygieničky konkrétní opatření, aby byly schopné orgány veřejného zdraví takto postiženým obcím pomoci? Předem děkuji za odpověď.

Ministr zdravotnictví ČR Adam Vojtěch: Vážený pane předsedající, vážené paní poslankyně, vážení páni poslanci, jak bylo řečeno panem poslancem, jedná se o problematiku, která byla řešena od roku 2016. Bylo zpracováno odborné vyjádření k problematice kontaminace chemickými látkami v intravilánu městyse Křižanova, které bylo zpracováno určitou soukromou firmou. A z toho vyplynulo, že v tomto území jsou identifikovány dva typy kontaminace, odlišné v druhu kontaminátu i ve zdrojích kontaminace. Jedná se o tzv. starou zátěž polychlorovanými uhlovodíky, jejímž zdrojem je s největší pravděpodobností oblast areálu stávající firmy Impuls, zatímco zdrojem znečištění půdy, vody, ovzduší chemickými látkami používanými při výrobě pervitinu, je právě ona výroba pervitinu, která byla v Křižanově odhalena.

Z preventivních důvodů byl městysem Křižanov vydán zákaz používání vody z kontaminovaných studní k pitným účelům, k zalévání zahrádek i k osobní hygieně. Křižanov je pitnou vodnou zásobován z veřejného vodovodu.

K roli Krajské hygienické stanice Kraje Vysočina v této kauze mohou podotknout, že v případě drogové kontaminace vnitřního a venkovního prostředí se jednalo o problematiku (?) skutečně nad rámec kompetencí danými zákonnými normami orgánům ochrany veřejného zdraví.

Zajištění zapojení Státního zdravotního ústavu s jeho národními referenčními centry tak bylo jedinou cestou, jak se pokusit městyse Křižanov pomoci. Laboratoře Státního zdravotního ústavu obdobně jako laboratoře ostatních zdravotních ústavů nicméně nedisponují možnostmi laboratorních vyšetření metamfetaminu v ovzduší. Jejich činnost je primárně definována účely výkonu státního zdravotního dozoru realizovaného orgány ochrany veřejného zdraví. Bylo tak stěžejní v zájmu na důkazech založeného rozhodování trvat ze strany Krajské hygienické stanice i Státního zdravotního ústavu na poskytnutí všech laboratorních podkladů ke kontaminantům a klinickým vyšetřením, na jejichž základě by bylo možné provést zhodnocení zdravotních rizik.

Ze strany Zdravotního ústavu se sídlem v Ostravě byla nabídnuta odborná pomoc spočívající v hodnocení zdravotních rizik, budou-li mu poskytnuty relevantní podklady, kterými zdravotní ústav ani krajská hygienická stanice nedisponuje. Tyto údaje však nebyly podle všeho poskytnuty.

V dané věci prováděl šetření veřejný ochránce práv a ve svém vyjádření z 6. února 2018 zasláném starostce městyse Křižanov neshledal pochybení orgánu ochrany veřejného zdraví. Hodnotil pozitivně skutečnost, že úřady usilovaly o co nejobektivnější zmapování celé situace ohledně zjištěné kontaminace prostředí a neváhaly zainteresovat i další odborné subjekty i resortní specializované organizace, odběrové laboratoře, Státní zdravotní ústav, Národní referenční centrum pro pitnou vodu, Národní referenčním centrum pro odpady a půdu. Naplnil tím potřebu nezávislého přístupu a hodnocení, které má být vlastní státní správě ve srovnání se soukromými subjekty, které vcelku mohou sledovat i některé jiné zájmy. Dále konstatoval, že v situaci, kdy dle všech poznatků nebyly k dispozici jiné účinné právní nástroje ve smyslu zákonů na ochranu jednotlivých složek životního prostředí resp. ochranu veřejného zdraví, které by se daly využít k iniciování neodkladných opatření a jejich zafinancování.

Pokud jde o tu pracovní skupinu, tak tyto informace nevím, ale každopádně to prověřím. Samozřejmě je to věc, která je z roku 2016, kdy jsem nebyl na úřadě, takže nevím ani, jaká jednání proběhla mezi vámi a paní náměstkyní, konkrétně co bylo přislíbeno, takže pro mě je to samozřejmě informace, kterou ještě prověřím a určitě vám dám zpětnou vazbu. Pokud tato pracovní skupina nebyla založena nebo nebyly žádné výstupy, tak také vám jsem schopen samozřejmě sdělit, proč případně. A to je asi v tuto chvíli všechno. Případně mohu doplnit. Děkuji.

Poslanec Vít Kaňkovský: Já děkuji panu ministrovi za shrnutí toho případu Křižanov. Ta moje interpelace navazovala na interpelaci, kterou jsem zde měl tuším v září 2016. Tenkrát se skutečně jednalo o problém městyse Křižanova jako jedné lokality. Nicméně ukazuje se, že těch varen pervitinu se za rok v České republice objevuje vždy několik. Byly roky, kdy jich bylo i víc než deset. A je trošku paradox, že v tuto chvíli volají někteří starostové těch jiných dotčených obcí a ptají se Křižanova - jak jste s tím naložili, jaké nástroje jste použili k té sanaci, jaké možnosti máme, poradte nám.

To znamená, ta moje interpelace skutečně směřuje k tomu, aby se Ministerstvo zdravotnictví a odbor hlavního hygienika zamysleli nad tím, jak v takových případech do budoucna postupovat, jaké nástroje těm obcím nabídnout, protože je to trošičku začarovaný kruh. Orgány ochrany veřejného zdraví mohou pomoci těm obcím až v situaci, kdy ony doloží nějakým způsobem, že tam byla kontaminace. A to je pro ty obce velmi zatěžující. (Předsedající upozorňuje na čas.) Děkuji.

Ministr zdravotnictví ČR Adam Vojtěch: Vážený pane předsedající, vážené dámy, vážení pánové, určitě. Tak toto je nějaký jeden případ, který ukazuje na věci, které jsou systémového charakteru, nejsou dořešeny. Já mohu slíbit na tomto místě, že prověřím právě, jestli zasedla pracovní skupina v rámci sekce hlavního hygienika, jaké jsou případně závěry. A určitě nemám problém s tím se tomu věnovat a případně navrhnout nějaká opatření. Tady zjevně bude možná důležité nebo nutné i změnit legislativu v tomto směru.